

Сезонний календар годівлі домашньої птиці для Харківщини: від березня до листопада

Автор: Мар'яна Швайко, к.е.н., співвласниця ФГ «Долгопол Н.В.»

Дата: березень 2026

Домашня птиця — основа продовольчої автономії для більшості сімей Золочівської громади. Кури, індоутки, гуси забезпечують яйця та м'ясо навіть тоді, коли магазини не працюють, а логістика повністю зруйнована. Але годувати птицю однаковим кормом цілий рік — серйозна помилка, яка коштує і здоров'я поголів'я, і грошей.

Харківщина має виражену континентальну сезонність: різка весна, спекотне літо (+35°C у тіні — норма для липня), сира осінь та тривала холодна зима. Кожен із цих періодів вимагає корекції раціону.

Чому сезонність критична саме на прикордонні?

В умовах війни ми не можемо замовити потрібний компонент «з доставкою завтра». Дорога з Харкова до Довжика — це ризик обстрілу, а кожна поїздка планується під «вікно безпеки». Тому сезонну заготівлю сировини потрібно робити заздалегідь, поки є можливість працювати в полі.

Таблиця 1. Сезонний календар потреб домашньої птиці (Харківщина)

Період	Температура	Потреба в енергії	Потреба в білку	Потреба в мінералах	Ключова сировина для заготівлі
Березень—квітень	+2...+15°C	Висока	Підвищена	Висока (кальцій)	Озиме жито, залишки кукурудзи
Травень—червень	+15...+28°C	Середня	Висока	Середня	Свіжі трави, молода люцерна
Липень—серпень	+25...+38°C	Знижена	Середня	Дуже висока	Соняшник (макуха), крейда, сіль
Вересень—жовтень	+8...+20°C	Підвищена	Підвищена	Висока	Нове зерно пшениці, кукурудзи
Листопад—лютий	-5...+5°C	Дуже висока	Середня	Середня	Зернові запаси, висівки, макуха

Весна (березень—квітень): старт яйценосності

Весною кури починають активно нестися. Це найвідповідальніший період: нестача кальцію призведе до тонкої шкаралупи або повного припинення несучості. Рекомендуємо збільшити частку вапнякового борошна до 4–5% та додати подрібнену яєчну шкаралупу. Енергетична цінність раціону має бути підвищеною — птиця витрачає ресурси на відновлення після зими.

Порада: саме у березні—квітні варто закупити або виготовити основний запас преміксу на весь рік, поки дороги ще відносно безпечні після зимового затишшя.

Літо (травень—серпень): спека та мінеральний стрес

При температурі вище +30°C птиця зменшує споживання корму на 15–25%. Це означає, що кожен грам корму має бути максимально поживним. Критична помилка — давати влітку той самий об'єм корму, що й взимку. Птиця просто не з'їдає його, корм псується, починаються кишкові хвороби.

Таблиця 2. Корекція раціону для спекотного періоду (липень—серпень)

Компонент	Звичайна частка	Літня частка	Чому
Зернова основа (пшениця)	45–50%	35–40%	Менше об'єму — більше концентрації
Макуха соняшникова	10–15%	18–22%	Білок та жири в компактній формі
Крейда / вапняк	2–3%	4–5%	Компенсація втрати мінералів через спрагу
Кухонна сіль	0,3%	0,5%	Електроліти при зневодненні
Свіжа зелень	за наявності	до 10%	Вітаміни + охолоджуючий ефект

Важливо: влітку годуйте птицю рано-вранці (до 7:00) та ввечері (після 19:00), коли температура знижується. Вдень — лише доступ до чистої прохолодної води.

Осінь (вересень—жовтень): линька та підготовка до зими

Осінь — період линьки: птиця скидає старе пір'я та нарощує нове. Це вимагає підвищеного вмісту сірковмісних амінокислот та білка. Рекомендуємо збільшити частку соняшникового шроту до 20% та за можливості додати 3–5% м'ясо-кісткового борошна.

Осінь — також ідеальний час для заготівлі: нове зерно просушене, кукурудза зібрана, можна сформувати запас на всю зиму.

Зима (листопад—лютий): максимум енергії

Взимку птиця витрачає величезну кількість енергії на обігрів тіла. Раціон має бути максимально калорійним: збільшуємо частку кукурудзи до 40–45% (вона найбільш енергетична серед зернових), додаємо 2–3% рослинної олії для підвищення калорійності.

Таблиця 3. Орієнтовний зимовий раціон для курей-несучок (Харківщина)

Компонент	Частка	Функція
Кукурудза подрібнена	40–45%	Основне джерело енергії
Пшениця подрібнена	15–20%	Енергія + білок
Макуха соняшникова	15–18%	Білок + жири
Висівки пшеничні	5–8%	Клітковина для травлення
Вапнякове борошно / крейда	3–4%	Кальцій для шкаралупи
Премікс вітамінний	1–2%	Вітаміни А, D, Е (немає сонця)
Сіль кухонна	0,3–0,5%	Мінеральний баланс

Головне правило: контролюйте вагу птиці. Якщо кури худнуть — збільшуйте калорійність. Якщо жиріють (несучість падає) — зменшуйте кукурудзу, додавайте пшеницю та висівки.

Контролюйте вагу птиці: худнуть — більше енергії, жиріють — менше кукурудзи. © 2026 MariAgro • www.mariagro.com.ua

Підсумок

Сезонна корекція раціону — це не розкіш, а необхідність, особливо в наших умовах. Невеликі зміни у складі корму по сезонах можуть підвищити яйценосність на 20–30%, знизити падіж молодняку та зекономити корм. MariAgro працює над тим, щоб наші комбікорми враховували саме ці сезонні особливості Слобожанщини.

© 2026 MariAgro / ФГ «Долгопол Н.В.» — www.mariagro.com.ua